

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2590

av Thomas Finnborg och Sotiris Delis (båda M)

Förebyggande arbete mot förtryck, diskriminering och våld i hederns namn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över möjligheten till mer förebyggande arbete mot förtryck, diskriminering och våld i hederns namn och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Av alla länder i världen är Sverige ett av de mest jämställda. Oavsett ålder, etnicitet och kön har alla medborgare samma rättigheter. Vår syn på barns och kvinnors rättigheter och på jämställdhet kan således skilja sig från synen i andra delar av världen. Vårt ideal om jämställdhet står i stark kontrast till andra kulturer där hedersrelaterat våld inte är ovanligt för att kuva individuella rättigheter.

Individuella rättigheter är grundbulten för våra rättigheter, rättssystem och normer men trots detta finns det människor som lider av diskriminering och våld i hederns namn även i Sverige. Mycket möda har lagts för att stävja diskriminering och våld i hederns namn. Då diskriminering och våld i hederns namn är kulturellt betingat och bygger på starka normer som skiljer sig från de med utgångspunkt i de individuella rättigheterna finns det anledning att tro att diskriminering och våld i hederns namn inte är en företeelse som kommer att försvinna på kort sikt. Som den mångfacetterade satsningen från regeringen under föregående och nuvarande mandatperiod visar finns det inte heller endast ett sätt att gå till väga för att bryta mönstret. Trots vetskap om denna komplicerade problembild går det ändå att lyfta fram några åtgärder som borde kunna förbättra arbetet mot diskriminering och våld i hederns namn ytterligare.

En del av problemets lösning ligger i att skifta de normer som är styrande i de grupper som utövar diskriminering och våld i hederns namn. De fyra förslagen nedan syftar till att förhindra reproduktionen av hedersnormer i styrande grupper.

För det första bör stat, landsting och kommuner tillsammans verka för att arbetet mot, samt information kring diskriminering och våld i hederns namn ökar i skolan. Det är ofta på skolgården och i klassrummen som hederskulturen möter kontrasterande värderingar för första gången. Ungdomsstyrelsen har tillsammans med Skolverket redan utbildat skolledare om diskriminering och våld i hederns namn med goda erfarenheter. Dock saknar många skolledare och lärare kunskap om att dels upptäcka elever som är utsatta för diskriminering och våld i hederns namn, dels ta hand om situationerna när de uppstår. Det är också angeläget att skolan aktivt arbetar mot inskränkningar i skolgången på grund av hederskultur. Exempel på detta är utebliven närvaro under sexualundervisning och gymnastiklektioner.

För det andra måste barns och kvinnors rättigheter i ett jämställdhetsperspektiv få ytterligare prioritet i introduktionen inom flyktingmottagning. Detsamma gäller frågan om diskriminering och våld i hederns namn. Krav på dokumenterad och mångårig erfarenhet av demokrati och jämställdhetsarbete måste ställas på de lärare som undervisar i dessa värdegrundsfrågor. Studiematerialet bör finnas på respektive språk och vid behov bör tolkar kunna anlitas.

För det tredje måste arbetet med normer och värderingar kring barns och kvinnors rättigheter samt frågan om förtryck och våld i hederns namn mer fokusera på slutna, mansdominerade etniska organisationer och samfund. Regeringen bör också se till att arbetet sker på bred front med så många ledare och deras organisationer som möjligt.

För det fjärde bör dessa frågor och förslagspunkter även lyftas på EU-nivå. Ungdomsstyrelsens rapport, "Gift mot sin vilja", som kartlade diskriminering och våld i hederns namn, blev tongivande i den svenska debatten. Sverige bör verka för att liknande kartläggningar genomförs i de större EU-länderna. På så sätt kan vi få klarhet i omfattningen av diskriminering och våld i hederns namn.

Regeringen bör överväga att se över möjligheterna att verka för att öka informationen i skolor om fenomenet förtryck, diskriminering och våld i hederns namn med särskilt fokus på att nå även föräldrarna som inte ofta görs idag; överväga att se över möjligheten till att öka fokuseringen på jämställdhet i introduktionen för flyktingar; överväga att se över behovet av att arbeta för att stimulera och metodiskt involvera manliga etniska organisationer och samfund för att ta ett ansvar för attitydpåverkan samt överväga att se över frågan om en kartläggning av diskrimineringen i hederns namn inom EU.

Thomas Finnborg (M)

Sotiris Delis (M)